

נחמות ישראל בזמן גלותם

על-פי 'לקוטי שיחות' חלק ל"א

שיחה נעובדת לפרשת השבוע

מעם-ישראל ("ויקחו לי תרומה")⁶; משום כך מפרש רש"י, פשטן המקרא, שהם סחבו איתם את כל החומרים לבניית המשכן ובכללם עצי השיטים.

אולם עצם הדבר טעון הסבר, שכן לכאורה ביכולתם היה להשיג את עצי השיטים בדרכים אחרות - מסוחרים אומות-העולם או על-ידי כריתתם מיערות סמוכים, מדוע אם-כן הוצרך יעקב לטרוח להביא ארזים מארץ ישראל ולנטוע אותם במצרים - יותר ממאתיים שנה (!) קודם הציווי על מלאכת המשכן?!

אלא, מסביר הרבי: הבאת הארזים מארץ ישראל, מקום המצביע על מצב של גאולה, לצורך נטיעתם במצרים וסחיבתם על-ידי ישראל בגלות - היה מעשה סמלי; מעשה זה נועד להפיח בעם-ישראל תקווה וחיזוק כל זמן משך שהותם בגלות.

כלומר: עצם **ראיית** הארזים המיועדים לבניית המשכן לאחר צאתם ממצרים נטע והחדיר בהם אמונה וביטחון מחודשים לקיום הבטחתו של הקב"ה שיוציאם מגלות קשה ומרה זו ("אנכי אעלך גם עלה"), ואף הוסיף ממשות להבטחה⁷.

* * *

במובן הפנימי של הדברים, הארזים מסמלים את הצדיקים, נשיאי ישראל שבכל הדורות, כלשון הפסוק: "צדיק כתמר יפרח, כארז בלבנון ישגה".

מקורם של צדיקים אלו הוא בארץ ישראל, מקום המצביע על מצב של גאולה, שכן הם למעלה מעניין הגלות; אלא, שהם נוטעו במקום הגלות (ארץ מצרים) - כדי שישפיעו לכלל ישראל כוח ועוצמה להתמודד ולנצח את חשכת הגלות. זוהי אם-כן נחמתם של ישראל בהיותם בגלות, שהצדיקים נמצאים עימם ומסייעים להם בעבודתם.

פעולה זו של נטיעת הצדיקים ('ארזים') במקום הגלות (ארץ מצרים) נעשתה דווקא על-ידי יעקב אבינו, שכן הוא היה זה שאיחד את כלל ישראל ואת נשיאי ישראל שבכל הדורות בהיותו ראש ומקור להם⁸.

פרשתנו פותחת בציווי הקב"ה על הבאת תרומות לצורך הקמת המשכן ותכולתו שיתלווה עם כלל ישראל במסעם הארוך במדבר. תרומות אלו יאספו הגזברים מעם-ישראל - "מאת כל איש אשר ידבנו לבו".

אחד המרכיבים המרכזיים שממנו בנו את המשכן היה "עצי שיטים".

בהקשר לכך שואל רש"י¹: מהיכן היו להם עצי שיטים במדבר? ומתוך: "פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח-הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והביא ארזים למצרים ונטעם, וציוה לבניו ליטלם עימם כשיצאו ממצרים".

ותמוה: מהו הכרחו של רש"י לפרש שיעקב הכין להם במצרים עצי ארזים כדי שיהיה להם מן המוכן לבנות את המשכן מיד עם צאתם ממצרים, הלא אפשר לפרש בפשטות הכי גדולה שהם קנו זאת מעוברי-דרכים סוחרים², או שהם כרתו עצים אלו מיער הסמוך להר-סיני³!?

להבנת העניין, יש להקדים דיוק בפרשה:

בתחילת הפרשה, מתארת התורה את דברי הקב"ה למשה אודות התרומה בזה הלשון⁴: "**ויקחו** לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו **תקחו** את תרומתי, וזאת התרומה אשר **תקחו** מאתם".

בפסוקים אלה משתמשת התורה בלשון 'לקיחה', היינו שעל גבאי המשכן לגבות ולקחת את התרומה מידיהם של ישראל; ולכאורה, מתאים יותר להשתמש בלשון 'נתינה' - "**וינתנו** לי תרומה" וכדומה, ניסוח המדגיש את פעולת התורמים מעם-ישראל!

מכך משתמשת התורה בלשון 'לקיחה', מובן, שכל הפריטים הללו שנמנו בתורה היו ברשותם של ישראל כבר לפני-כן, ולא היה חסר אלא **לקחת** אותם מידיהם⁵. מובן אם-כן, שגם עצי השיטים היו בידם כבר קודם לכן.

נמצא, שברמת הפשט, בלתי אפשרי לפרש שאת ה"עצי שיטים" השיגו ישראל לאחר שיצאו ממצרים (בקנייתם או בכריתתם), שכן מפורש בתורה שלא היה חסר אלא פעולת ה'לקיחה' של גזברי המשכן

¹ פרק כ"ה פסוק ה'.

² כקושיית הט"ז (דברי דוד) ועוד.

³ כפירוש בעלי התוספות על התורה, ובחזקוני על הפסוק, ועוד.

⁴ פרק כ"ה פסוקים ב-ג.

⁵ זאת-אומרת: אילו היה כתוב "**וינתנו** לי תרומה" וכדומה, היה פירושו שיתנו וכן שיעשו את הפעולות וההכנות לנתינה [ככריתת עצים או קנייתם], אך מכך שכתוב בלשון 'לקיחה' משמע שהכול מוכן, וחסר רק מעשה ה**לקיחה** של הגזברים.

⁶ באופן דומה יש להסביר גם בנוגע לכסף וזהב שלא היה חסר בידם של ישראל (שאספו מביזת מצרים וביזת הים), ואם-כן גם זה היה ברשותם מן המוכן. ועל-דרך-זה בשאר הדברים.

⁷ לפי זה ניתן להסביר מדוע הביא רש"י את שמו של בעל המאמר - רבי **תנחומא** (על-אף שבדרך-כלל אינו מביא), שכן בכך בא לרמז את עניין ה**תנחומין** שהיה לעם-ישראל; כלומר, שמעשה יעקב בנטיעת הארזים במצרים נעשה כדי לעודד ול**נחם** את ישראל בצרת גלותם.

⁸ הדבר מקבל ביטוי בראשי התיבות "נשיא" - "ניצוצו של יעקב אבינו".